

Mestna občina Ljubljana
Zoran Janković, župan
Mestni trg 1, 1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 10, faks: 01 306 12 14



Številka: 620-7/2011-34
Datum: 21. 8. 2013

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za kulturo

NASLOV: Osnutek Odloka o razglasitvi Hotela Tivoli – Švicarije v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena

POROČEVALKI: Mateja Demšič, vodja Oddelka za kulturo
Jerneja Batič, podsekretarka Oddelka za kulturo

**PRISTOJNO
DELOVNO TELO:** Odbor za kulturo in raziskovalno dejavnost

PREDLOG SKLEPA:

Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme osnutek Odloka o razglasitvi Hotela Tivoli - Švicarije v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Priloga:
- osnutek odloka z obrazložitvijo

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 - odl. US in 90/12) in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 - uradno prečiščeno besedilo in 15/12) ter predloga Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Ljubljana, je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji sprejel

O D L O K

o razglasitvi Hotela Tivoli - Švicarije v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

(1) Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi enota dediščine: EŠD 364 Ljubljana – Hotel Tivoli - Švicarija (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

2. člen

(1) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, so:

- Hotel Tivoli - Švicarija, zgrajen v letih 1908 – 1910, je znamenito in izvirno avtorsko delo arhitekta Cirila Metoda Kocha, ki je zaradi lege v parku Tivoli načrtoval v t.i. domačijem slogu s povzetimi prvinami slovenske alpske hiše;
- Ohranjena izvirna zasnova objekta z zidanim pritličjem in lesenim nadstropjem ter značilnimi okrasnimi lesenimi, kamnoseškimi in likovnimi fasadnimi prvinami ter stavbnim pohištvo predstavlja avtentično podobo Hotela Tivoli - Švicarije;
- Hotel Tivoli - Švicarija s prvotno zunanjo ureditvijo je eden ključnih objektov v sklopu ureditve parka Tivoli, ovrednotenega in razglašenega z Odlokom o razglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 21/84, 47/87 in Uradni list RS, št. 96/09 – obvezna razlaga, 3/10 – popr., 58/11).

(2) Spomenik se razglasi z namenom, da se zagotovita njegov nadaljnji obstoj in celovitost ter ohranijo naslednje varovane sestavine:

- stavba v celoti s prvotno tlorisno zasnovo v prvotnih gabaritih ter fasado z lesenimi in kamnitimi okrasnimi prvinami, reliefnim frizom, lesenimi balkoni, stavbnim pohištvo, vhodno vežo, stopniščem, hodniki v nadstropjih, veliko dvorano z dekorativno poslikavo v pritličju z javno namembnostjo ter parkovna ureditev na vzhodni strani objekta ter okolica z dostopnimi potmi in gozdnatim zaledjem.

3. člen

(1) Spomenik Hotel Tivoli - Švicarija, Pod turnom 4, Ljubljana, obsega nepremičnino s parcelnimi št.: 2032 (jugovzhodni del), 2041, 2042, 2043, 2049, 2050, 2051, 2054 in 2057, stavbo z identifikacijsko številko 1725 – 7, katastrska občina 1725 Ajdovščina.

(2) Meje spomenika so vrisane na katastrskem načrtu v merilu 1 : 1000 in topografskem načrtu v merilu 1 : 5000, ki sta sestavna dela tega odloka.

(3) Izvirnika načrtov iz prejšnjega odstavka hranita Mestna občina Ljubljana in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: zavod).

4. člen

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- celostno ohranjanje varovanih kulturnih, zgodovinskih, umetnostnih in arhitekturnih ter vrtnoarhitekturnih sestavin spomenika iz 2. člena tega odloka,
- zagotavljanje ustrezne namembnosti celote in posameznih delov v skladu z varovanimi vrednotami spomenika in njegovimi osnovnimi namembnostmi,
- redno strokovno vzdrževanje celote in varovanih sestavin spomenika ter neposredne okolice
- podrejanje vseh posegov v spomenik in njegove dele ohranjanju varovanih sestavin spomenika v obliki, legi, gabaritih, konstrukciji, materialih, strukturi in barvni podobi,
- prepoved premeščanja spomenika in njegovih delov, razen če je premestitev nujna zaradi fizične zaščite spomenika ali njegovih delov,
- v primeru okrnitve spomenika ali njegovega varovanega dela je potrebno zagotoviti strokovno prenovo in vzpostavitev stanja pred posegom oziroma prvotnega stanja varovanega dela na stroške povzročitelja,
- pri funkcionalnem posodabljanju objekta in izvajanju dostopa gibalno oviranim je treba varovane sestavine spomenika ohranjati v največji možni meri,
- prepoved postavljanja ali gradnje trajnih ali začasnih objektov v območju spomenika, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito funkcioniranje, ohranjanje in prezentacijo spomenika in skladni s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda, v primeru del na komunalni infrastrukturi (vzdrževalna dela, obnovitvena dela,...) se pridobi kulturno varstvene pogoje zavoda,
- ohranjanje vedut na spomenik in s spomenika na okolico.

5. člen

Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika mora v sorazmerju s svojimi zmožnostmi javnosti omogočiti dostopnost spomenika in njegovo predstavljanje. Javni dostop ne sme ogrozati spomenika in posameznih spomeniških vrednot, zlasti ne njegove osnovne namembnosti.

6. člen

Za vse posege v spomenik, razen če zakon ne določa drugače, je treba predhodno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje zavoda.

7. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

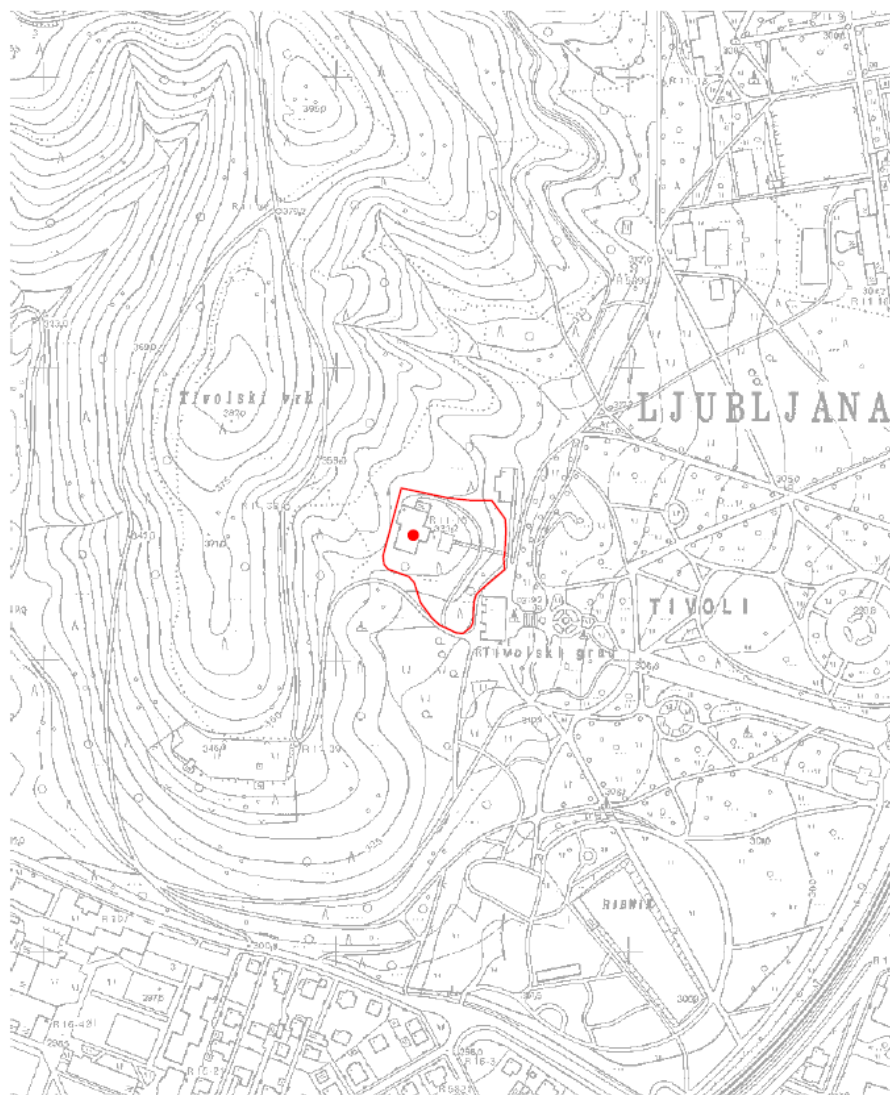
8. člen

Ta odlok se objavi, ko nanj da soglasje minister, pristojen za ohranjanje narave, in začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka:
Ljubljana,

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Datum izrisa : 12.06.2013



EŠD 364

meja kulturnega
spomenika

TTN5 LJUBLJANA-S 43

Vir podatkov:

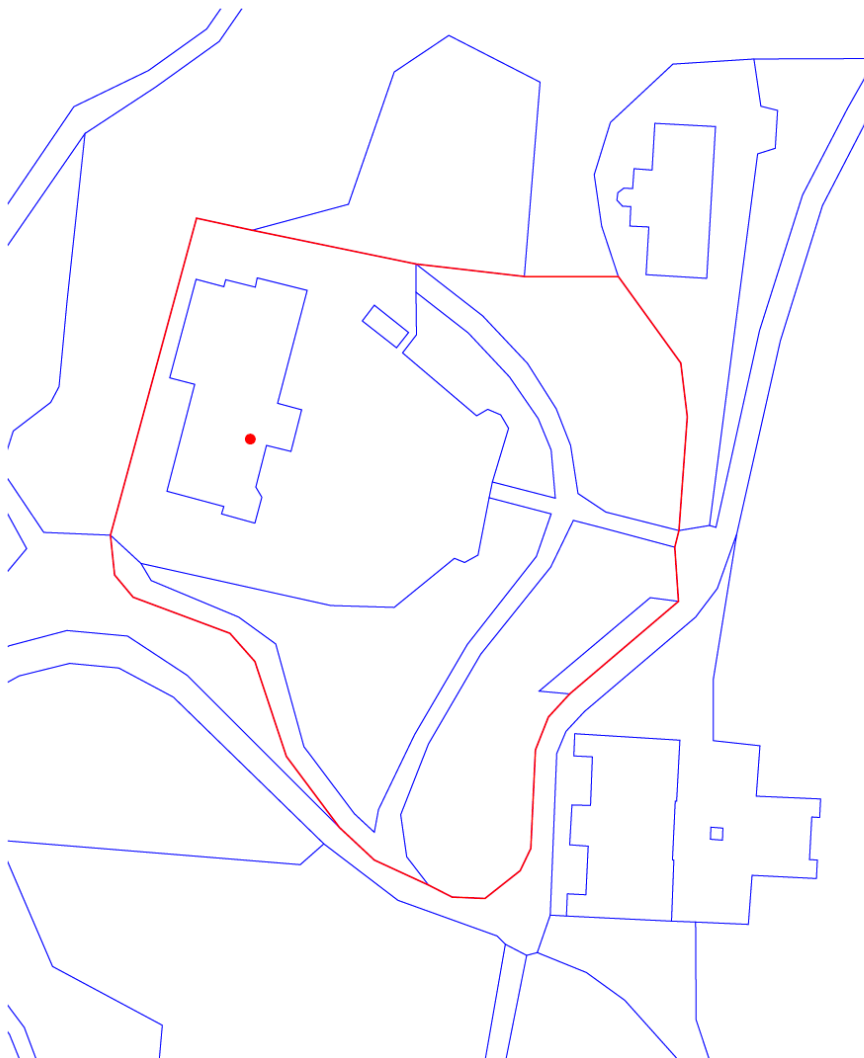
- Strokovne podlage za razglasitev enote Ljubljana - Hotel Tivoli za kulturni spomenik
lokalnega pomena

Vir za kartografsko osnovo:

- Temeljni topografski načrt 1: 5000, 1: 10 000, Geodetska uprava Republike Slovenije

Merilo: 1:5000

Datum izrisa : 12.06.2013



EŠD 364

meja kulturnega
spomenika

K.O. AJDOVŠČINA

Vir podatkov:

- Strokovne podlage za razglasitev enote Ljubljana - Hotel Tivoli za kulturni spomenik
lokalnega pomena

Vir za kartografsko osnovo:

- Digitalni katastrski načrt, Geodetska uprava Republike Slovenije

Merilo: 1:1000

O b r a z l o ž i t e v
osnutka Odloka o razglasitvi Hotela Tivoli – Švicarije v Ljubljani
za kulturni spomenik lokalnega pomena

Pravni temelj

Pravni temelj za sprejem osnutka Odloka o razglasitvi Hotela Tivoli – Švicarije v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena sta:

- 13. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US in 90/12; v nadaljnjem besedilu: zakon), ki določa, da se spomenik lokalnega pomena razglasi z odlokom predstavniškega organa pokrajine ter vsebino akta o razglasitvi, ter
- 27. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12), ki določa, da je sprejemanje statuta, odlokov in drugih aktov Mestne občine Ljubljana pristojnost Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana.

Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben

Na pobudo ZVKDS - OE Ljubljana, da se Hotel Tivoli – Švicarija razglasi za kulturni spomenik lokalnega pomena, je Mestna občina Ljubljana pripravila osnutek akta za razglasitev. Objekt je v celoti ohranjen v avtentičnem stanju, posegov v opredeljene varovane lastnosti ni bilo.

Hotel Tivoli – Švicarija pomeni v opusu arhitekta Cirila Metoda Kocha poskus uveljavitve domačih elementov v arhitekturi. Ob končni realizaciji je nastal preprost in kvaliteten hotel s karakteristikami gorenjske alpske arhitekture, ki sledijo klasičnim arhitekturnim razmerjem in proporcem.

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, so:

- Hotel Tivoli - Švicarija, zgrajen v letih 1908 – 1910, je znamenito in izvirno avtorsko delo arhitekta Cirila Metoda Kocha, ki je zaradi lege v parku Tivoli načrtoval v t.i. domačijem slogu s povzetimi prvinami slovenske alpske hiše;
- Ohranjena izvirna zasnova objekta z zidanim pritličjem in lesenim nadstropjem ter značilnimi okrasnimi lesenimi, kamnoseškimi in likovnimi fasadnimi prvinami ter stavbnim pohištvom predstavlja avtentično podobo Hotela Tivoli - Švicarije;
- Hotel Tivoli – Švicarijea s prvotno zunanjo ureditvijo je eden ključnih objektov v sklopu ureditve parka Tivoli, ovrednotenega in razglašenega z Odlokom o razglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 21/84, 47/87 in Uradni list RS, št. 96/09 – obvezna razlaga, 3/10 – popr., 58/11).

Glede na to je Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejel Sklep o začasni razglasitvi Hotela Tivoli - Švicarije v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 51/2012) z dne 6.7.2012. Veljavnost začasne razglasitve je dvanajst mesecev. Na osnovi drugega odstavka 21. člena zakona je bil 3.julija 2013 izdan Sklep o podaljšanju veljavnosti začasne razglasitve Hotela Tivoli - Švicarije v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena.

V stavbo so predvideni večji investicijski posegi, zato je stroka glede na izredno bogato ohranjeno stavbo dediščino predlagala, da se za stavbo Hotel Tivoli - Švicarija zagotovi pravno varstvo na nivoju spomenika lokalnega pomena. V skladu z izdelanim konservatorskim načrtom je Mestna uprava v letu 2013 izdelala projektno dokumentacijo za obnovo Švicarije. Podana je tudi že vloga za pridobitev gradbenega dovoljenja za obnovo.

Ključnega pomena za pridobitev finančnih sredstev za obnovo stavbe Švicarija pomeni prav razglasitev za kulturni spomenik, saj je to eno od razpisnih pogojev sofinancerjev.

Ocena stanja

Hotel Tivoli - Švicarija stoji v mestnem parku Tivoli, ob vzhodnem vznožju Tivolskega vrha. Prvotno je na tem mestu stala počitniška hiša »Švicarija«, ki jo je avstrijski vojskovodja Radetzky dal zgraditi med svojim bivanjem na gradu Tivoli in je kasneje postala priljubljeno zbirališče.

Zemljišča za gradom Tivoli je kasneje kupila mestna občina. Na mestu nekdanje »Švicarije« so načrtovali nov hotel. Mestna občina je pri arhitektu Cirilu Metodu Kochu leta 1908 naročila izdelavo načrtov, z gradnjo novega hotela Tivoli so pričeli julija tega leta.

Hotel Tivoli - Švicarija je enonadstropni vzdolžni objekt, orientiran v smeri sever – jug, z rizalitom z odprto teraso v pritličju v osi vzhodne fasade in pomolom na severovzhodnem vogalu. Rizalit in pomol z dvokapnima strehama in oblogo iz brun v nadstropju ter severna fasada iz brun so značilne prvine alpske arhitekture. Tlorisna zasnova predstavlja klasično hotelsko razporeditev prostorov. V pritličju so gostinsko-prireditveni prostori odprti za javnost ter servis, v nadstropjih sredinski hodnik z dvostransko razporeditvijo sob za goste hotela.

V podkletenem severnem delu objekta so bili prvotno umeščeni skladiščni oz. servisni prostori in ledenica. V pritličju so bili prvotno umeščeni gostinsko-prireditveni prostori, namenjeni javnosti, s servisnimi prostori, v nadstropju in podstrešni etaži pa so bile ob hodnikih v osi sever - jug dvostransko razporejene sobe za goste hotela. Leseno dvoravno stopnišče z betonsko konstrukcijo v osi glavnega vhoda povezuje pritličje z nadstropjema, medtem ko so etažne plošče lesene. V južnem delu pritličja, južno od vhodne osi s hodnikom in stopniščem, je dvorana, v severnem delu pa je bila nekoč točilnica in kuhinja v prizidku.

Velika dvorana je bila nekoč osrednji prostor hotelskega dogajanja in je imela na južni strani umeščeno prizorišče, ki se je zapiralo s steklenimi drsnimi vrati. Na stenah dvorane je ohranjena dekorativna cvetlična poslikava v obliki friza.

V letu 1910 je bila pred hotelom urejena gostinska terasa z litoželeznimi svetilkami, ki so jo s stopnicami na vzhodni brežini povezali s cesto ob vznožju brežine

Družbeno zgodovinski pomen hotela Tivoli lahko razdelimo na več obdobj in sicer, prvo obdobje predstavlja delovanje hotela Tivoli od izgradnje do leta 1930, drugo obdobje lahko opredelimo z letom 1934, ko je stavbo hotela najela Ruska kolonija in vanj iz Šentpeterske vojašnice preselila ruske emigrante, kot tretje obdobje lahko opredelimo obdobje po 2. svetovni vojni, ko se objekt uporablja za ateljeje likovnih umetnikov in socialna stanovanja. Po drugi svetovni vojni so bili prostori v pritličju namenjeni umetniškim ateljejem, hotelske sobe pa so bile spremenjene v stanovanja.

Zlato dobo je hotel Tivoli doživljal na začetku delovanja kot kavarna in gostilna, ko je predstavljal mesto živahnega kulturnega in družabnega življenja ljubljanske elite. V hotelski dvorani, so se prirejale kulturne prireditve, gostovanja, razna gledališča, odvijali so se številni koncerti in plesi. V t.i. kmetski sobi hotela so se zbirali slovenski, občasno pa tudi tuji umetniki. Med bolj slavnimi rednimi gosti so bili na primer: slikarja Hinko Smrekar in Maksim Gaspari, literata Ivan Cankar in Miha Čop, igralec Anton Verovšek in drugi. Hotel Tivoli je bil tudi prostor političnih shodov. Novembra leta 1909 se je tu odvijala konferenca Socialdemokratske stranke, na kateri je bila sprejeta t.i. Tivolska resolucija¹. Desetletje kasneje, aprila leta 1920, je tu gostoval 1. kongres Delavske socialistične stranke Slovenije, na katerem je bila ustanovljena Komunistična partija Slovenije, o čemer priča spominska plošča na objektu. To obdobje zaznamuje tudi dokaj pogosta menjava najemnikov hotela Tivoli, ki se zaključijo v letu 1930, ko je potekla pogodba zadnjemu najemniku, Vekoslavu Dolničarju.

V obdobju po 2. svetovni vojni so v ateljejih, vzpostavljenih v hotelu Tivoli, ustvarjali znani slovenski likovni umetniki, med njimi Stojan Batič, Dušan Tršar, Dragica Čadež, Lujo Vodopivec in Jakov Brdar.

V letu 2009 se je Mestna občina Ljubljana skupaj z Javnim stanovanjskim skladom MOL odločila, da začne postopke za obnovo stavbe, ki od časa izgradnje ni bila deležna nobenih večjih investicijskih vlaganj in je zato v slabem stanju. Za ta projekt se je odločila na podlagi Strategije Javnega stanovanjskega sklada in Strategije za kulturo MOL. Glede na to, da je bila stavba v celoti naseljena s stanovalci in umetniki, ki so imeli tu ateljeje, sta JSS MOL in MOL začela z urejanjem nadomestnih stanovanj in ateljejev. V stavbi je celotna instalacija in strešna kritina v zelo slabem stanju, kar je že v letu 2011 pomenilo večjo ogroženost stavbe. V letu 2012 je bila stavba v celoti izpraznjena, kar pomeni, da se je njena ogroženost glede propadanja še povečala.

S kulturnim in umetniškim delovanjem, ki je skozi vsa obdobja kot rdeča nit zaznamovalo prostor hotela Tivoli, je potrebno kontinuirano nadaljevati s tovrstnimi dejavnostmi.

Poglavitne rešitve

V skladu drugim odstavkom 13. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine mora akt o razglasitvi obsegati:

- identifikacijo spomenika, vključno z določitvijo meje spomenika tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,
- vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik,
- varstveni režim spomenika,
- vplivno območje, kadar je to zaradi zagotavljanja prostorske celovitosti spomenika potrebno, vključno z določitvijo meje vplivnega območja tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,
- varstveni režim v vplivnem območju,
- morebitno obveznost javne dostopnosti spomenika.

Te določbe zakona so upoštevane v 1., 2., 3., 4., in 5. členu osnutka odloka.

Grafično ali kartografsko gradivo

Meja spomenika je vrisana na temeljnem katastrskem načrtu v merilu 1:1000 in topografskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita zavod in Mestna občina Ljubljana.

Finančne posledice:

Razglasitev Švicarije - Hotela Tivoli za spomenik lokalnega pomena ne bo imela dodatnih finančnih posledic za Mestno občino Ljubljana. Priprava projektov za obnovo že poteka in je vključena v NRP.

Predlog pripravila:

Jerneja Batič

podsekretarka

Mag. *Mateja Demšič*
Vodja oddelka